

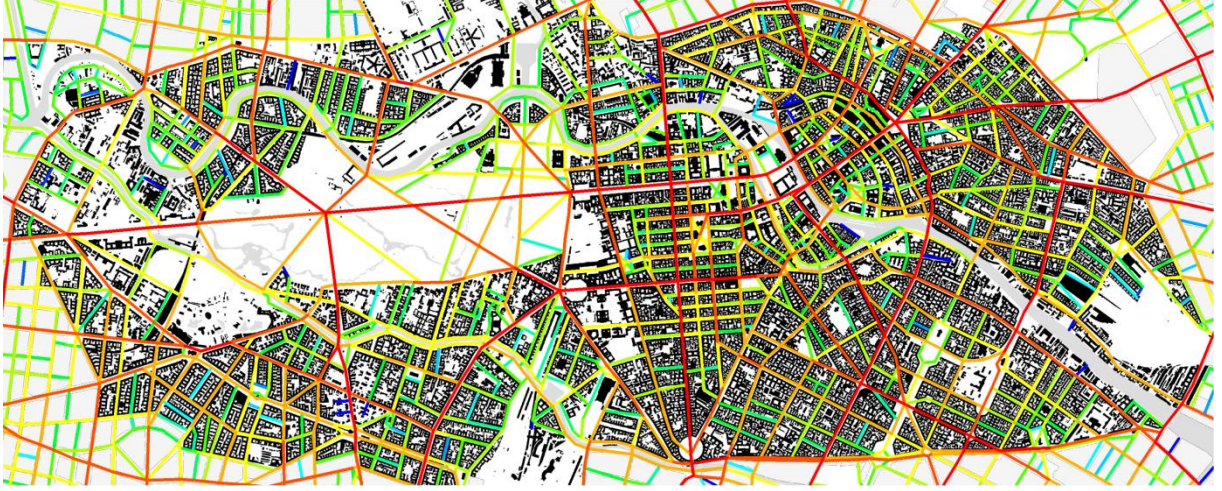
MİMARLIKTA ÇEVRESEL DEĞERLENDİRME

MIM017 TÜRKÇE YÜKSEK LİSANS SEÇMELİ

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi | Mimarlık ve Tasarım Fakültesi | Mimarlık Bölümü

2014-2015 Bahar Yarıyılı

D E R S İ Z L E N C E S İ

<https://timstonor.wordpress.com/2011/02/24/spatial-transformation-berlin/>

Ders bilgileri: Perşembe, 09:00-12:00

Dersin kredisi: 3+0 (3 kredi) (6 akts)

Dersin Koordinatörü:

Yrd. Doç. Dr. Emine Köseoğlu

2002 yılında, Trakya Üniversitesi, Mimarlık Bölümü'nden mezun oldu. Mekânsal algılama üzerine hazırladığı tezi ile Yıldız Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü'ndeki yüksek lisans eğitimini 2004 yılında tamamladı. Aynı üniversitede, 2012 yılı başında tamamladığı doktora tezinde, çevresel psikoloji, mekânsal biliş, mekânsal okunabilirlik, mekân dizimi gibi konuları inceledi. 2006-2012 yılları arasında Yıldız Teknik Üniversitesi, Mimarlık Bölümü'nde Araştırma Görevlisi olarak, Şubat-Ağustos 2012 tarihleri arasında Okan Üniversitesi'nde Yardımcı Doçent olarak çalıştı. 2012-2014 arası Yıldız Teknik Üniversitesi, Okan Üniversitesi ve İstanbul Aydın Üniversitesi'nde lisans ve lisansüstü düzeyinde, mimari tasarım alanında dersler verdi. Şubat 2014'ten beri, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Mimarlık Bölümü'nde Yardımcı Doçent olarak görev yapmaktadır. Araştırma ve öğretim alanları, çevresel psikoloji, çevresel biliş, mekânsal algılama, mimari tasarım yöntemleri, bina bilgisi, mimari tasarım eğitimi, mekânsal okunabilirlik, mekânsal dizim ve turizm yapılarıdır. Çok sayıda ulusal ve uluslararası bilimsel yayını bulunmaktadır. Uluslararası dergilerde bilimsel hakemlik yapmaktadır. Bilimsel araştırma alanlarının izleri fotoğraf ve resim çalışmalarında görülebilir.

ekoseoglu@fsm.edu.tr

<http://fatihisultan.academia.edu/EmineKoseoglu>

Dersin Hedefleri ve Beklentiler

Dersin Amacı

Bu ders, bir yapılı çevreyi ya da mekânı, öznel ve nesnel açılardan değerlendirirken, mekân değerlendirmenin fiziksel, sosyal ve psikolojik yönlerini irdelemeyi amaçlamaktadır.

Dersin İçeriği

Ders kapsamında, yapılı çevrelerin öznel ve nesnel açıdan değerlendirilmesi konusu tartışılacaktır. Bu bağlamda, bir yapılı çevrenin fiziksel, sosyal ya da psikolojik yönlerinin analizi ele alınacaktır. Bu verilerle, çevresel analizde farklı yöntemlerin uygulanması ders kapsamında bulunmaktadır.

Dersin Öğrenme Çıktıları

Mimarlıkta çevresel değerlendirme kavramını öğrenmek. Mimarlıkta çevresel değerlendirme yaklaşım ve yöntemlerinin öğrenmek

Öğretme ve Öğrenme Yöntemleri

Dağıtım Sistemi

Dersler sınıfta ve uygulama yapılacak alanda işlenecektir. Dersle ilgili doküman ve bilgilere <https://mimarliktacevreseldegerlendirme.wordpress.com/> adresinden ulaşılabılır. Öğrencilerin blog sayfasını düzenli olarak takip etme sorumlulukları bulunmaktadır.

Ders İletişim ve Paylaşım Ortamı

- * Sınıfta
- * Eposta
- * Web sitesi
- * Öğrenci koordinatörü aracılığıyla (Dersin bir öğrenci koordinatörü bulunacaktır. Koordinatör öğretim üyesi tarafından seçilecektir)

Geribildirimler

- * Uygulama çalışmalarının derste değerlendirilmesi ve geliştirilmesi
- * Ara sınav sonuçlarının açıklanması

Öğretim Yaklaşımı

Derste, durumlu öğrenme (situated learning) ve işbirliğine dayalı öğrenme (cooperative learning) yaklaşımları benimsenecek ve uygulanacaktır.

Durumlu öğrenme kuramına göre (situated learning), öğrenme için en önemli noktalardan biri etkileşimdir ve öğrenci mutlaka uygulama içinde yer almalıdır. Ancak öğrenci, arkadaşlarıyla etkileşim içine girerek çemberin dışından merkezine doğru hareket edebilir ve o konuda deneyim sahibi olabilir. Kısacası durumlu öğrenme, öğrenmeyi sosyokültürel bir olgu olarak düşünmektedir. Durumlu öğrenme, öğrenmenin nasıl gerçekleştiği ile ilgilenir. Clancey'e göre (1995) bu kuram, bilgiyi herhangi bir şey ya da kuralların ve olguların tanımlanması ya da toplanması olarak görmez çünkü insan bilgisi, bilgisayar programında olduğu gibi belli işlem basamaklarına bağlı değildir. İnsan bilgisi, davranışların düzenlenmesi yeteneği ve değişen koşullara dinamik olarak uyum sağlama becerisi olarak görülmelidir. Kısacası birey farklı durumlarla karşılaştığında, durumun özelliğine bağlı olarak bilgilerini kullanılabilmelidir (Kılıç, 2004).

İşbirliğine dayalı öğrenme (cooperative learning), Ortak öğrenme amaçlarını gerçekleştirmek ve elde edilen verimden tüm üyelerin yarar sağlaması esasına dayanan öğrenme grubudur. Böyle bir grupta, grup üyeleri öğrenilecek materyali anlama ve daha fazla çalışma konusunda birbirini teşvik eder, konuları aralarında tartışarak bilgi paylaşımı sağlar. Bütün üyelerin öğrenmesi ve diğerlerinin öğrenmesine katkı sağlanması esas olduğu için bireysel başarı düzenli biçimde kontrol edilir. Hiçbir üyenin çaba sarf etmeden grup başarısından yararlanmasına izin verilmez. Sonuçta elde edilen başarının grup üyelerinin bireysel performansının toplamından daha büyük olması beklenir. Bütün üyeler, bireysel çalışmaları hâlinde elde edebilecekleri başarıdan daha fazlasını böyle bir grup çalışmasıyla elde edebilirler (1).

Yansıtma:

* Dersin geliştirme aşamasında öğrencilerin fikirlerinden yararlanıldı. Dönemin sonunda geribildirim alınacak.

* Derste yapılacak uygulamalar ve öğretilecek tekniklerle, öğrencilerin derste edindikleri bilgileri başka koşul ve alanlarda kullanmaları sağlanacak.

* Öğrenciler gruplar halinde çalıştırılacak sosyal ve etkileşimli bir paylaşım ve bilgi edinme ortamının oluşması sağlanacak.

Clancey, W. J., 1995, A tutorial on situated learning. Proceedings of the International Conference on Computers and Education (Taiwan). Self, J. (Ed.) 49-70. Charlottesville, VA: AACE.

Kılıç, E., 2004, Durumlu Öğrenme Kuramının Eğitimdeki Yeri ve Önemi, GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 24, Sayı 3, s. 307-320.

(1) http://mebk12.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/55/18/972310/icerikler/is-birligine-dayali-ogrenme_420429.html

Ders İlkeleri

Derse devam: Derse devam zorunluluğu bulunmaktadır. Dönem boyunca derslerin %30'una devam etmeyen öğrenci devamsızlıktan kalır. Öğrenci devamsızlık durumunu takip etmek zorundadır. Derse eksiksiz devam etmek dersten başarılı olma durumunu doğrudan etkilemektedir. Bu nedenle %30 devamsızlık hakkının zorunlu haller dışında kullanılmaması önerilir.

Derse katılım ve üretim: Fiziksel olarak derste bulunmak başarılı olmak için yeterli değildir. Derse bedenen, zihnen hazır olmalı; anlatılanlar ve uygulananlar içselleştirilmelidir.

Ödev / uygulamaların teslimi: Duyurulan gün ve saatte teslim edilmeyen çalışmalardan puan kırılır. Dersin gerekliliklerini ve duyuruları takip etmek öğrencinin sorumluluğundadır.

İnternet kullanma etiği: <http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular/internetEtigi/intEtik.htm>

Akademik / bilimsel etik:

İntihal (Bilimsel hırsızlık) : Başkalarının fikirlerini, metotlarını, verilerini, uygulamalarını, yazılarını, şekillerini veya eserlerini sahiplerine bilimsel kurallara uygun biçimde atıf yapmadan kısmen veya tamamen kendi eseriymiş gibi sunmak.

http://www.yok.gov.tr/web/guest/icerik/-/journal_content/56_INSTANCE_rEHF8BIsfYRx/10279/18187

<http://ab.org.tr/ab14/bildiri/323.pdf>

Hukuki yaptırımını bulunmaktadır. Bu konuda dikkatli olunmalı, emin olunmayan konularda öğretim üyesine danışılmalıdır.

Telif hakları ve kişisel haklar: İzin alınmadan kişiye (öğretim üyesine ait ve derse ait çalışma, materyal, sunum, doküman, vb. dahil) ait çalışma ve eserler kullanılamaz, kopyalanamaz, kayıt altına alınamaz, yayımlanamaz!

<http://www.telifhaklari.gov.tr/ana/sayfa.asp?id=397>

<http://www.hatay.gov.tr/Uploads/icerik%20dosyalar/Haklar%C4%B1m%C4%B1z/%C4%B0nsan%20Haklar%C4%B1/InsanHaklariElKitabi.pdf>

Değerlendirme Ölçütleri

Yarıyıl Çalışmaları	Sayısı	Katkı%
Arasınav	1	10
Kısasınav		
Ödev	2	50
Devam		
Uygulama	4	40
Toplam		60
Yılıçının Başarıya Oranı		60
Finalin Başarıya Oranı		40
Toplam		100

Haftalık Program

	Konular	İçerik & Detay
1. hafta 19 şubat	Dersin tanıtımı	Ders izlencesinin açıklanması Çevre-Davranış ilişkileri, çevresel psikoloji, mekânı okumak, mekânsal bilgi.
2. hafta 26 şubat	Mekân okuma, mekânsal analiz. Kavramlar, yöntemler	Okuma (1) Bir Kent Okuma Aracı Olarak Mekân Dizimi (2) The Image of the City (3) Why Buildings Are Known (4) Ayvalık'taki Öznel ve Nesnel İşaret Öğeleri <i>Tartışma</i>
3. hafta 5 mart	Mekân okuma, mekânsal analiz. Kavramlar, yöntemler	(5) Buca Konutlarında Mahremiyet Düzeyi (6) Mekânsal Okunabilirlik Kavramının Çözümlemesi (7) Kent Mekânı ve İnsan Faktörü <i>Tartışma</i>
4. hafta 12 mart	Anlamsal Farklılaşma Ölçeği (Semantic Differential Scale) Giriş <i>(Introduction)</i>	Okuma (8) 20. YÜZYIL'DA MİMARLIK BİLGİSİ VE BAĞLAMIN KEŞFİ (9) An Approach to Measure the Quality of Architectural Space Uygulama Kent mekânının analizi
5. hafta 19 mart	Anlamsal Farklılaşma Ölçeği (Semantic Differential Scale) Kent mekânı <i>(Urban space)</i>	Okuma (10) Semantic differential analysis of the soundscape in urban open public spaces (11) Walkability: Perceived and measured qualities in action. Uygulama Kent mekânının analizi
6. hafta 26 mart	Anlamsal Farklılaşma Ölçeği (Semantic Differential Scale) İç mekân <i>(Interior space)</i>	Okuma (12) Otel Yatak Odalarının İç Mekân Tasarımı- Algı-Davranışsal Performans (13) Effect of wall colour on the perception of hairdressing salons Uygulama Kent mekânının analizi
7. hafta 2 nisan	Anlamsal Farklılaşma Ölçeği (Semantic Differential Scale) Mekân algısı <i>(Spatial perception)</i>	Okuma (14) Modelleme Çalışmalarının Kullanıcılar Üzerinde Etkisi. (15) Anlamsal İfade Aracı Olan Cephelerin Değerlendirilmesi Uygulama Kent mekânının analizi
8. hafta 9 nisan	VİZE	

9. hafta 16 nisan	Mekân Dizimi Kuramı ve Yöntemi (Space Syntax Method) Giriş <i>(Introduction to Syntax)</i> www.spacesyntax.com/ www.spacesyntax.net/ www.bartlett.ucl.ac.uk/space-syntax	Okuma (16) Space Syntax in Architectural Design (17) Space syntax as a theory as well as a method Uygulama Kent mekânının analizi
10. hafta 23 nisan	Mekân Dizimi Kuramı ve Yöntemi (Space Syntax Method) Kentin Okunmasında Araç Olarak Mekân Dizimi <i>(A Tool for Reading the City: Space Syntax and Related Concepts)</i>	Okuma (18) A configurational approach to analytical urban design: 'Space syntax' methodology, (19) DECODING THE URBAN GRID Uygulama Kent mekânının analizi
11. hafta 30 nisan	Mekân Dizimi Kuramı ve Yöntemi (Space Syntax Method) Mekansal Biliş ve Anlaşılabilirlik <i>(Spatial Cognition and Intelligibility)</i>	Okuma (20) WAYFINDING AND SPATIAL CONFIGURATION (21) The cognitive dynamics of configurational understanding Uygulama Kent mekânının analizi
12. hafta 7 mayıs	Mekân Dizimi Kuramı ve Yöntemi (Space Syntax Method) Karşılaştırmalı Kentsel Analiz (Comparative Urban Analysis)	Okuma (22) Morphological comparison of two historical anatolian towns (23) A MORPHOLOGICAL STUDY ON THE RELATIONSHIP BETWEEN STREET PATTERN AND VITALITY OF URBAN BLOCKS Uygulama Kent mekânının analizi
13. hafta 14 mayıs	Sunumlar	
14. hafta 21 mayıs	Sunumlar	
15. hafta 28 mayıs	Sunumlar	

Ders Kaynakçası

(1) Çil, E., 2006, Bir Kent Okuma Aracı Olarak Mekan Dizimi Analizinin Kuramsal ve Yöntemsel Tartışması, Megaron, YTÜ Mim. Fak. E-Dergisi, Cilt 1, Sayı 4, 218-233.

(2) Lynch, K., 1960, The Image of the City, MIT Pres, Cambridge.

(3) Appleyard, D., 1969, Why Buildings Are Known: A Predictive Tool for Architects and Planners, Environment and Behavior, 1:2 (1969:Dec.) p.131.

- (4) Köseoğlu, E. ve Önder, D. E., 2011, "İnsan Belleğinin ve Kentin Belirgin Öğelerini Tanımlamak: Ayvalık'taki Özne ve Nesnel İşaret Öğeleri", *Arktekt* (ISSN: 1301-6121, Avery Index, Hakemli Dergi), Eylül-Ekim 2011, Sayı 524, s.40-51.
- (5) Korkmaz, S. ve Köseoğlu, E., 2011, "Buca Konutlarında Mahremiyet Düzeyi", *Mimar.ist* (ISSN: 1302-8219, DAAI-Design and Applied Arts Index), Sayı 39, Bahar 2011, s.26-34.
- (6) Köseoğlu, E. ve Önder, D. E., 2010, "Mekânsal Okunabilirlik Kavramının Çözümlemesi", *Yapı Dergisi*, Haziran 2010, Sayı 343, s.52-57.
- (7) Köseoğlu, E., 2009, "Kent Mekânı ve İnsan Faktörü", *Yapı Dergisi*, Ekim 2009, Sayı 335, s.56-59.
- (8) Serim, S., 2007, 20. YÜZYIL'DA MİMARLIK BİLGİSİ VE BAĞLAMIN KEŞFİ, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Sayı : 22 Yıl : 2007/1 (359-366 s.).
- (9) Manav, B. ve Duyar, H., An Approach to Measure the Quality of Architectural Space, Predicting Perceptions: Proceedings of the 3rd International Conference on Appearance, pp. 84-86, Edinburgh, UK, ISBN 978-1-4716-6869-2, April 2012.
- (10) Kang, J ve Zhang, M., Semantic differential analysis of the soundscape in urban open public spaces, *Building and Environment* 45 (2010) 150–157.
- (11) Özer, Ö. ve Kubat, A. S., 2014, Walkability: Perceived and measured qualities in action, *ITU A|Z* VOL: 11, NO: 2, 101-117, 2014-2.
- (12) YILDIRIM, K.; AKALIN, A. ve ÇAĞATAY, K., 2008, Otel Yatak Odalarının İç Mekân Tasarımının Kullanıcıların Algı-Davranışsal Performansı Üzerine Etkisi, *Politeknik Dergisi Journal of Polytechnic* Cilt:11 Sayı: 2 s.175-185, 2008.
- (13) Yildirim, K.; Capanoglu, A.; Cagatay, K. ve Hidayetoglu, M. L., 2012, Effect of wall colour on the perception of hairdressing salons, *Journal of the International Colour Association* (2012): 7, 51-63.
- (14) IŞIK, B. Ö.; BAYRAMOĞLU, E. ve DEMİREL, Ö., 2013, Peyzaj Mimarlığında Modelleme Çalışmalarının Kullanıcılar Üzerinde Etkisinin Araştırılması, *Kastamonu Üni., Orman Fakültesi Dergisi*, 2013, 13 (1): 15-23.
- (15) Şenyiğit, Ö. ve Altan, İ., 2011, Anlamsal İfade Aracı Olan Cephelerin Değerlendirilmesine Yönelik Bir Yaklaşım: İstanbul'da Meşrutiyet Caddesi'ndeki Cephelerin İncelenmesi, *MEGARON* 011;6(3):139-150.
- (16) Dursun, P., 2007, Space Syntax in Architectural Design, Proceedings, 6th International Space Syntax Symposium, İstanbul, 2007
- (17) Hillier, B., 2014, Space syntax as a theory as well as a method, isuf2014.
<http://isuf2014.fe.up.pt/Hillier.pdf>

- (18)** Karimi, K., 2012, A configurational approach to analytical urban design: 'Space syntax' methodology, *URBAN DESIGN International* Vol. 17, 4, 297–318.
- (19)** Figueiredo, L. ve Amorim, L., 2007, *DECODING THE URBAN GRID: or why cities are neither trees nor perfect grids*, Proceedings, 6th International Space Syntax Symposium, İstanbul, 2007.
- (20)** Emo, B.; Hölscher, C.; Wiener, J. M. ve Dalton, R. C., 2012, *WAYFINDING AND SPATIAL CONFIGURATION: evidence from street corners*, Proceedings: Eighth International Space Syntax Symposium Edited by M. Greene, J. Reyes and A. Castro. Santiago de Chile: PUC, 2012.
- (21)** Mora, R., 2012, *The cognitive dynamics of configurational understanding*, Proceedings: Eighth International Space Syntax Symposium Edited by M. Greene, J. Reyes and A. Castro. Santiago de Chile: PUC, 2012.
- (22)** Topçu, M ve Kubat, A. S., 2007, *Morphological comparison of two historical anatolian towns*, Proceedings, 6th International Space Syntax Symposium, İstanbul, 2007.
- (23)** Sheng, Q., 2013, *A MORPHOLOGICAL STUDY ON THE RELATIONSHIP BETWEEN STREET PATTERN AND VITALITY OF URBAN BLOCKS: Examples in central area of Beijing and Tianjin*, Proceedings of the Ninth International Space Syntax Symposium Edited by Y O Kim, H T Park and K W Seo, Seoul: Sejong University, 2013

Okuma Listesi

- Appleyard, D., 1969. "Why Buildings Are Known: A Predictive Tool for Architects and Planners", *Environment and Behavior*, 1,2: 131.
- Arnheim, R., 1977. *The Dynamics of Architectural Form*, University of California Pres., Berkeley and Los Angeles.
- Aydınlı, S., 1992. *Mimarlıkta Görsel Analiz*, İstanbul Teknik Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- Caniggia, G ve Maffei, G. L., 2001. *Architectural Composition and Building Typology: Interpreting Basic Building*, Alinea Editrice.
- Gürer, L., Gürer, G., 2004. *Temel Tasarım*, Birsen Yayınevi, İstanbul.
- Hillier, B. ve Hanson, J., 1984. *The Social Logic of Space*, Cambridge University Press, UK.
- Köseoğlu, E. ve Çelikkayalar, E., 2012, "Kamusal Mekân ve Kent İmgesi Kesişiminde Bir İrdeleme: Alsancak'ta Bilişsel Odak Noktaları", *İzmir Arkeoloji ve Kültür Tarihi Toplantıları 1, Alsancak Sempozyumu: Medeniyetler ve Dinler Arası Dostluğun Semtinin Dünü ve Bugünü*, Dokuz Eylül Üniversitesi, 28 Kasım 2012, İzmir.
- Köseoğlu, E., 2012, *Kurgusal Olarak Farklılaşan Örüntülerde Mekânsal Okunabilirliğin Biçimsel, Dizimsel ve Öznel Boyutları*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, YTÜ, FBE, İstanbul.

Köseoğlu, E. ve Önder, D. E., 2011, "Subjective and Objective Dimensions of Spatial Legibility", *Procedia - Social and Behavioral Sciences Journal* (ISSN: 1877-0428, Scopus, Thomson Reuters - Conference Proceedings Citation Index), Sayı 30, s.1191-1195.

Köseoğlu, E. ve Önder, D. E., 2011, "İnsan Belleğinin ve Kentin Belirgin Öğelerini Tanımlamak: Ayvalık'taki Özne ve Nesnel İşaret Öğeleri", *Arkitekt* (ISSN: 1301-6121, Avery Index, Hakemli Dergi), Eylül-Ekim 2011, Sayı 524, s.40-51.

Korkmaz, S. ve Köseoğlu, E., 2011, "Buca Konutlarında Mahremiyet Düzeyi", *Mimar.ist* (ISSN: 1302-8219, DAAI-Design and Applied Arts Index), Sayı 39, Bahar 2011, s.26-34.

Köseoğlu, E. ve Önder, D. E., 2010, "Mekânsal Okunabilirlik Kavramının Çözümlemesi", *Yapı Dergisi*, Haziran 2010, Sayı 343, s.52-57.

Köseoğlu, E., 2009, "Kent Mekânı ve İnsan Faktörü", *Yapı Dergisi*, Ekim 2009, Sayı 335, s.56-59.

Önder, D. E.; Köseoğlu, E.; Bilen, Ö. ve Der, V., 2010, "The Effect of User Participation in Satisfaction: Beyciler After- earthquake Houses in Düzce", *ITU A|Z Journal* (ISSN: 1302-8324, ICONDA, DAAI, AVERY Index), Vol: 7, NO: 1, s.18-37.

Krier, R., 1979. *Urban Space*, Rizzoli.

Lang, J., 1987. *Creating Architectural Theory: The Role of Behavioral Sciences in Environmental Design*, Van Nonstrand Reinhold, New York.

Lynch, K., 1960. *The Image of the City*, The MIT Press, Cambridge.

Nasar, J. L., 1992. *Environmental Aesthetics: Theory, Research, and Application*, Cambridge University Press.

Rapoport, A., 2004, *Kültür, Mimarlık, Tasarım*, YEM Yayınevi, İstanbul.

Sanoff, H., 1991. *Visual Research Methods in Design*, John Wiley & Sons Inc.

Tapan, M., 2004. *Mimarlıkta Değerlendirme*, İTÜ Yayınları, İstanbul.